

JORNADES “CRÉIXER EXPERIMENTANT: VALOR I REPTE DELS PROJECTES CULTURALS”

Barcelona, 17-18 setembre 2009 - Facultat de Geografia i Història
C/ Montalegre 6-8 - Aula Magna - 4a planta

El Programa de Gestió Cultural de la Universitat de Barcelona organitza cada any unes jornades al mes de setembre obertes a professionals d'arreu Espanya i Amèrica Llatina. El tema d'aquest any, que coincideix amb el vintè aniversari del Programa de Gestió Cultural de la Universitat de Barcelona, té per objectiu propiciar **una reflexió en profunditat sobre la missió i les estratègies dels projectes culturals com a catalitzadors de creixement personal – intel·lectual, artístic i humanístic – ; és a dir, com agents afavoridors d'aprenentatge en les col·lectivitats de l'entorn social on estan inserits.** El públic destinatari de la major part d'activitats educatives dels equipaments culturals són els grups escolars, i en menor mesura, les famílies amb nens en dies festius o en períodes de vacances. Al nostre país falta una major conscienciació sobre el conjunt de destinataris potencials que podrien acollir-se a programes dirigits a la interiorització d'experiències de consum cultural significatives, des d'adults amb curiositat i ganes d'aprendre, passant per públics específics amb dificultats motores o psicològiques, així com amb bagatges culturals diferents del consumidor dominant (immigrants, grups socials marginals, veïns del barri, etc.). No gens menys, un projecte que faci seu el valor de “créixer experimentant” ha d'anar més enllà que disposar de programes educatius ja que tota l'organització i les seves activitats han d'impregnar-me d'aquesta voluntat, i tots els seus usuaris se n'han de poder beneficiar.

Entenem que una de les missions clau dels projectes culturals amb voluntat de democratització cultural és escurçar la distància entre, per un cantó, les propostes dels creadors i les preocupacions dels petits cercles d'iniciats, i per l'altre, el gruix de la població amb voluntat d'aproximar-s'hi, gaudir-ne i aprendre'n. Davant del doble risc de formular propostes cultural o social excloents, o de reduir l'activitat dels equipaments a un consumible edulcorat o banal, cal repensar els projectes per tal de que esdevinguin motors educatius, i de millora i transformació social. En aquest sentit, caldria propiciar una major igualtat d'oportunitats entre tots els ciutadans, sense limitacions de gènere, origen social o capital cultural i educatiu, i per tant

integradora de la diversitat cultural que caracteritza la nostra societat contemporània. Tampoc es tracta de reduir la capacitat transgressora o avantguardista de la proposta artística o patrimonial per tal de que sigui fàcilment digerible pel conjunt de la ciutadania, sinó de trobar aquelles passarel·les que permetin donar a conèixer, interessar i interactuar amb públics creixents i diversos. La legitimitat social (i també política) de molts projectes passa justament per la seva capacitat d'interacció amb la societat.

Al nostre país, la implementació de projectes de mediació educativa integrats en la missió de les organitzacions culturals és relativament recent, i resta encara marginal. Normalment s'estructura al voltant dels programes educatius dirigits a escoles o a famílies. Són serveis perifèrics dins de l'oferta integral d'un centre, sovint poc valorats per la direcció artística o de continguts del projecte. El personal dedicat a aquestes tasques, propi o contractat a través d'empreses externes, disposa de pocs recursos i consideració. Tan sols alguns equipaments amb una consciència i sensibilitat especial envers aquest qüestió, que coincideix sovint amb la preocupació per l'ampliació dels públics i la funció social del projecte, compten amb equips, programes i recursos ben dotats, normalment liderats directament des de direcció general.

Aquesta ha de ser una tasca mediatra col·laborativa en que participin tots els professionals d'una organització cultural, des de la direcció general als responsables artístics o patrimonials, passant per tots els equips tècnics del projecte. La delegació d'aquesta responsabilitat en exclusiva als equips d'animació educativa comporta un clar perill de marginació. Cal començar, doncs, per sensibilitzar el conjunt del personal, així com els altres professionals del món educatiu i cultural sobre la importància de la labor “educativa” dels projectes culturals.

Evidentment, aquesta tasca és més fàcil en uns àmbits que en altres, i això explica perquè determinats equipaments (museus o teatres amb més recursos, o amb una vocació predefinida), o certes activitats o gèneres artístics, han avançat més en aquesta direcció. Ens agradaria que s'ampliés el nombre i tipologia de projectes que se sumin a assolir l'objectiu d'incorporar la dimensió educativa com a valor i missió de les respectives organitzacions. Això implica sensibilitzar el conjunt de la societat, però molt en particular, la professió dels gestors culturals.

Als darrers anys s'han organitzat diversos seminaris o trobades especialitzades (entre les que destaquen pel seu interès i longevitat les Jornades de Museus i Educació organitzades en dotze edicions pel Museu Marítim de Barcelona) fruit d'un interès creixent entre certes organitzacions culturals. Cal dir, però, que falta molt camí per recórrer, en especial en l'ampliació del nombre de programes de qualitat integrats en la missió de les seves respectives organitzacions. Esperem, doncs, que les Jornades que es proposen serveixin per ampliar el nombre de professionals, entitats i sectors compromesos.

Dijous, 17 de setembre

09h00 Acreditació i recull de la documentació
09h30 **Sessió Inaugural**, amb Lluís Noguera (Secretari General del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació), Joan Oller (Auditori) i Lluís Bonet (UB).

10h00 **Conferència: "La sort de néixer inacabats Consideracions sobre l'experiència, l'aprenentatge i el desenvolupament personal"** Jaume Colomer (BISSAP)

10h30 Debat

11h00 Pausa cafè

11h30 **Sessió interactiva** amb Amelia Arenas (Educadora, dissenyadora del Programa MIRA).
"L'eloqüent quequeig del museu. Un molt breu examen d'això que la institució malament diu: des dels títols de les exposicions fins el grafiti oficial que deixa a les parets"

14h00 Dinar lliure

15h30 **Taula Rodona 1** : "Els públics d'un projecte cultural i la seva disponibilitat per aprendre i experimentar"

"Com interactuar avui amb els nous i vells públics de la cultura?" Jordi Sellas (RBA)
"Què poden aprendre els adults dels nens, quan descobreixen el món a través de l'art"
Amelia Arenas (Educadora)
"L'artista com a motor de creixement social i cultural" David Casacuberta (Trànsit)
Moderador: Ramon Castells (CoNCA – UB)

17h00 Pausa cafè

17h30 **4 Tallers en paral·lel**

1. "Consum massiu versus curiositat participativa: com distribuir una energia i uns recursos escassos?" Gemma Lladós (Trànsit), Macarena de la Vega (Almazen)

2. "Nens versus adults: com aprofitem l'aprenentatge del treball de les escoles i famílies per transportar-lo a adults individuals o en grup?" Cristina Riera (Trànsit) i Montse Vives (Experimentem amb l'art)

3. "Convèncer la direcció: missió impossible??? Estratègies per transformar els valors i la missió de les organitzacions culturals i els seus equips professionals" Maria Ribas (CCCB) i Oriol Picas (Generalitat de Catalunya, Dept. De Cultura i Mitjans de Comunicació, Subdirecció General de Difusió Artística)

4. "El repte intercultural: com fer créixer intel·lectual i sensiblement des de bagatges culturals diferents?" Nuria Sempere (Centre de les Arts de L'Hospitalet) i Antoine Leonetti (UB).

19h00 Fi de la jornada

Més informació:

www.ub.edu/cultural/Eventos/CreixerExperimentantCat.html

Antoine Leonetti - aleonetti@ub.edu - Tel: (+34) 93 403 4427

Divendres, 18 de setembre

9h30 **Taula Rodona 2: "Balança crítica de 20 anys d'experiències educatives des dels equipaments culturals"**

"La resposta del públic a les nous propostes musicals i educatives. Abans i ara" Assumpció Malagarriga (Auditori)

"La pràctica educativa a les institucions museístiques: visions d'un passat, reptes de futur"
Mireia Mayolas (Museu Marítim)

"Els set errors": la seva utilitat" Prudent Panadès (Gestora Cultural)

"Nous públics escènics: un repte pels programadors" Joan Morros (El Galliner, Manresa)

Moderador: Pep Salazar (UB)

11h15 Pausa cafè

11h45 **Taula Rodona 3: "La interacció amb l'entorn social i la missió artística i patrimonial"**

"Com fer viure la dansa a públics inusuals?" Francesc Casadesús (Mercat de les Flors)

"Les parets canten. Transformació socio-urbana a través de la música" Lluís Cabrera (Taller de Músics)

"Acollir col·lectius per implicar i amplificar veus alternatives" Josep Ramoneda (CCCB)

"El museu com a espai pels ciutadans, relacionat amb el seu entorn i obert al món" Pepe Serra (Museu Picasso)

Moderador: Santi Martínez (Dept. De Cultura i Mitjans de Comunicació, Servei de Planificació Estratègica)

13h30 **Sessió de clausura: "Síntesi, reptes i perspectives"** Àngel Mestres (Trànsit) i Lluís Bonet (UB)

14h00 Tancament de les Jornades

Data Límit: 15 de setembre de 2009 - Aforament limitat.

Preu inscripció: Normal: 90 euros; **Reduït:** 45 euros (Socis APCGC; de la Federació Estatal de Asociaciones de Gestores Culturales; de l'Associació de Museòlegs de Catalunya; de la Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya; de la Associació de Interpretació del Patrimoni; Ex-estudiants del programa de Gestió Cultural; Treballadors del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya); **Gratuït:** Estudiants del programa de Gestió Cultural (anys 2007-2009). (enviar igualment el full d'inscripció)

Organitza

Amb la col·laboració de

mmb MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA

Amb el suport de

